

अस्मिन्पक्षे तस्मिन्नवगृह्यते दक्षिणाग्नौ यत्किञ्चित्सम्पद्यते तत्सर्वं पचेन्मांस-
वर्जम् पक्वा च ब्राह्मणान्भोजयेत् . पाक्यद्रव्याभावे गोः पयोऽधिश्रयितवाऽइति
यज्ञमानोऽध्वर्युः प्रेष्यति . ततोऽध्वर्योर्दक्षिणाग्नौ गोदुग्धस्याधिश्रयणम् ततस्तद्वा-
ह्मणं पाययितवाऽइति प्रैषं यज्ञमानं प्रति ब्रूयात् ततस्तत्पयो ब्राह्मणांस्त्रीन्पा-
ययेत् . अन्यार्थमुद्धृतेष्वग्निहोत्रकालऽआगते तेष्वेवाग्निहोत्रहोमः . पशुवरुणप्रधा-
सादावुत्तरवेदावाहवनीये प्रणीते होमकालऽआगतेऽतिप्रणीतऽएव होमः १) .
तथा चापस्तम्बः प्रणीते चेदग्निहोत्रस्य काल एतस्मिन्नेवाग्निहोत्रं जुहुयादेव-
मन्यत्रेति पशुप्रकरणे सूत्रम् २) ॥ ॥ अथ प्रकृतमुच्यते . अनस्तमिते आह-
वनीयदक्षिणाग्न्योरुद्धरणानन्तरं संध्यावन्दनं कृत्वा प्रथममग्निहोत्रं जुहुयात् .
तत्र यज्ञमानो गार्हपत्यदक्षिणाग्न्योरुत्तरालमार्गेणाहवनीयं प्रति गत्वा अथवा
अनयोर्दक्षिणतो गत्वा अप्रदक्षिणमाहवनीयं परीत्य स्वस्थानऽउपविश्याचा-
मति वृष्टिरसीति (४. १५. ४) . ततो वाग्यमनम् पुनराचमनं यावत् . पत्न्यपि यज्ञमा-
नवेदेव संचरेण प्रविश्य गार्हपत्यस्य प्रत्यग्दक्षिणत ईशानाभिमुखी उपविश्य
तूष्णीमेवाप आचम्य वाचं यक्षति उपवेशनव्यतिरिक्तं पत्नी किमपि न करो-
तीति सम्प्रदायः . तच्च साधुतरम् . ततोऽध्वर्युराहवनीयस्य पश्चात्प्रागग्रमुदगग्रं
वा बाहुमात्रमासनपट्टसदृशं कूर्चं निधाय प्रदक्षिणमाहवनीयस्य परिस्तरणं
दर्भतृणैः कुर्यात् . तानि दर्भतृणानि पुरस्तात्पश्चाच्चोदगग्राणि दक्षिणोत्तरयोः
प्रागग्राणि . प्रथमं पुरस्तात्परिस्तरणम् ततो दक्षिणतः पश्चादुदगिति क्रमः . तत
एवमेव गार्हपत्यस्य परिस्तरणम् ततो दक्षिणाग्रेः . ततो हस्तेनोदकमादाय
प्रथममाहवनीयस्य पर्युक्षणम् ईशानदिश आरभ्य प्रदक्षिणमुदकसंस्थम् . तत
आहवनीयादारभ्य गार्हपत्यं यावत्प्रतीचीमुदधारां निनयन्गच्छति . ततो गार्ह-
पत्यस्य प्रदक्षिणं पर्युक्षणम् ततो दक्षिणाग्रेः पर्युक्षणम् . अथवा पूर्वं गार्हपत्यं
दक्षिणाग्निं च पर्युक्ष्य गार्हपत्यादारभ्याहवनीयं यावत्प्राचीमुदधारां संततां निन-

१) The schol. at ४. १३. २. reads: ऽतिप्रणीते वाग्निहोत्रं होतव्यम् २) The schol.
at ४. १३. २. proceeds thus: सम्प्रदायपद्धतौ वन्यथोक्तम् अतिप्रणीते नाग्निहोत्रहोमः अन-
ङ्गत्वादग्निहोत्रहोमस्येति . तन्न युक्तिमात्रम् इदं तु वचनम् नास्ति वचनस्य किञ्चिद्दुष्क-
रम् तस्मादतिप्रणीतऽएव होतव्यम् .